

Винахід відноситься до зоотехніки, в т.ч. до розведення свиней і може бути використаний в практиці племзаводів, племферм, племрепродукторів, приватних господарств, що займаються виробництвом свинини.

Вітчизняними і зарубіжними вченими доказано [1, 2], що вирощування і відгодівля свиней м'ясного типу на 15-20% ефективніше порівняно з сальною відгодівлею при забої тварин живою масою 120-150 кг. Тому більшість господарств поступово переходять на розведення та відгодівлю свиней м'ясного типу. Але основною материнською породою в галузі свинарства України є велика біла порода м'ясо-сального типу продуктивності. Ця порода залишиться основною і в наступні 15-20 років, про що свідчить вітчизняний досвід і практика зарубіжних країн Європи.

Фахівцям відомо, що серед поросят в приплоді свиноматок внаслідок дії генетичних законів спадковості завжди народжуються поросята м'ясного типу, м'ясо-сального і сального типу тілобудови і продуктивності. Для підвищення ефективності економіки галузі свинарства, збільшення виробництва м'яса свинини необхідно розробити простий і надійний спосіб відбору свиней в ранньому віці. На нашу думку таким віком є 4-х місячний вік свиней, коли їх сортують за призначенням: в племінну групу, на відгодівлю, на продаж.

За прототип взятий загальноприйнятий в зоотехніці спосіб відбору свиней при досягненні ними 4-х-місячного віку. Суть цього способу в наступному. В 4-х-місячному віці поросят зважують і окомірне оцінюють тип їх екстер'єру. Кращих поросят за показником живої маси та особливостям будови тіла залишають для подальшого племінного використання, інших направляють на відгодівлю, а найгірше розвинутих, з явними недоліками та вадами екстер'єру - вибраковують з стада. В племзаводах та племфермах і племрепродукторах висококваліфіковані зоотехніки-селекціонери для об'єктивної оцінки екстер'єрного типу свиней використовують індекс розтягнутості (ір), який розраховують за формулою:

$$ір = \frac{\text{довжина тулуба (см)}}{\text{висота в холці (см)}} \times 100\%$$

Наприклад, в племінному господарстві група свинок (n=24) великої білої породи в 4-х-місячному віці була переважена і взяті проміри екстер'єру.

Довжина їх тулуба становила 88,54 см, а висота в холці - 44,96 см при живій масі 44,0 кг. В даному випадку ір буде таким:

$$ір = \frac{88,54}{44,96} \times 100\% = 196,93\%.$$

Подальші дослідження засвідчили, що цей показник має невелику варіабельність і тому його можна використовувати для наукових цілей. В умовах товарних ферм, які дають 95% товарної свинини, цей традиційний метод мало придатний, тому що окомірний спосіб оцінки типу будови тіла є суб'єктивним і залежить від досвіду та знань фахівця. Крім того, поросята дуже рухливі, часто міняють позу, внаслідок чого достовірно оцінити їх тип тілобудови досить складно. Тому назріла необхідність розробки нового, простого способу відбору свиней м'ясного типу в ранньому віці в господарствах різної форми власності.

Задачею винаходу, що заявляється, є розробка найбільш ефективного способу відбору свиней м'ясного типу в ранньому віці, а саме - в 4-х-місячному віці.

Технічним результатом винаходу, що заявляється, є підвищення економічної ефективності вирощування, більшого виходу м'яса в тушах забитих свиней.

Для вирішення поставленої задачі фахівці не порушують загальноприйнятої технологічної системи утримання і вирощування молодняку свиней. В 4-х-місячному віці свиней зважують, оцінюють їх за родоводом, екстер'єром, конституцією згідно діючої інструкції і додатково беруть лише два проміри: довжину тулуба і обхват грудей мірною стрічкою. Дані промірів записують. Потім від проміру довжини тулуба віднімають промір обхвату грудей і якщо різниця становить 6 см і більше, то дана тварина має м'ясний тип будови тіла і в подальшому, після відгодівлі, при забої в туші буде, в середньому, на 3% більше вихід м'яса порівняно з сальним типом свиней.

Наприклад, в акціонерному сільськогосподарському товаристві "Жовтневі сходи" Арбузинського району Миколаївської області був проведений науково-господарський дослід на свинофермі великої білої породи з використанням способу відбору свиней в 4-місячному віці, що заявляється.

Згруповані дані узагальнені в таблиці і свідчать про ефективність даного способу відбору свиней та доцільність використання в практичній роботі.

Економічна ефективність способу.

Наукові і практичні дані свідчать, що в однакових умовах годівлі і утримання тварин свині м'ясного типу досягають живої маси 100 кг на 15-20 днів раніше, порівняно з сальним типом. В середньому, вартість одного дня відгодівлі сягає 1,3 гривні. Таким чином, для відгодівельної групи чисельністю 100 голів економічна ефективність м'ясного типу становитиме мінімально 1950 грн. (15 днів × 1,3 грн. × 100 гол.), про що свідчать дані таблиці. Різниця в 3-4 см² "площі м'язового вічка" найдовшого м'яза спини (колонка 7) на користь свиней, що були відібрані способом, що заявляється, є суттєвою, тому що довжина туші забитої тварини складає 95-98 см, і як результат - загальна маса (95 × 4 см² = 380 см³) найдовшого м'яза спини перевищує контрольну групу (27,6 см²) свиней на 380 см³.

Література

1. Медведев В.А., Ткачук М.Н. Выращивание порослят. - К.: Урожай, 1990. - С. 30-63.

2. Ожеховска Б., Ружицки М. Определение содержания мышечной ткани в свинных тушах на основе параметров длиннейшей мышцы спины. Институт зоотехнии. Польша // Матеріали науково-виробничої конференції "Нові методи селекції і відтворення високопродуктивних порід і типів тварин". - К.: Асоціація "Україна", 1996. - С. 232-233.

Таблица

Проміри екстер'єру, жива маса та забійні якості у свиней,
відібраних в 4-місячному віці способом, що заявляється

Кількість тварин, голів	Довжина тулуба, см	Обхват грудей, см	Різниця, см	Вік досягнення живої маси 100 кг, діб	Забійний вихід, %	Площа "м'язового вічка", см ²
15	85,30	81,90	3,40	228	66,3	27,6
15	87,70	82,65	4,05	222	67,2	28,5
15	88,50	83,30	5,20	215	68,5	30,6
15	90,50	83,35	7,15	212	69,3	31,8